

Reactie van de Nederlandse Vereniging van Makelaars NVM, VastgoedPRO en VBO Makelaar op het voorstel tot Wijziging van de Handelsregisterwet 2007 en het Burgerlijk Wetboek

4 maart 2015

De drie brancheorganisaties binnen de Nederlandse makelaardij (NVM, VastgoedPRO en VBO Makelaar), hierna te noemen de Nederlandse makelaardij, maken graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op de voorgestelde “Wijziging van de Handelsregisterwet 2007 en het Burgerlijk Wetboek”, in het bijzonder met betrekking tot de toegankelijkheid van het Centraal Aandeelhoudersregister.

Belangrijke meerwaarde

Op dit moment wordt informatie over aandelen en aandeelhouders per vennootschap bijgehouden door de betreffende vennootschappen zelf. Slechts een zeer beperkt deel van die informatie is centraal raadpleegbaar. In de Memorie van Toelichting staat dat voor de uitvoering van wettelijke taken, het op één centrale plaats verzamelen en ontsluiten van de informatie een belangrijke meerwaarde biedt ten opzichte van de huidige situatie. De Nederlandse makelaardij onderschrijft de meerwaarde van centrale ontsluiting ten volle. Het Centraal Aandeelhoudersregister kan een nuttig hulpmiddel zijn bij het voorkomen en bestrijden van financieel-economische criminaliteit. Het register zou voor makelaars (en overige meldplichtige instellingen in de zin van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)), een meer dan welkom instrument vormen om hun wettelijke taken adequaat uit te kunnen voeren. Rechtstreekse toegang tot het register voor meldplichtige instellingen zou de effectiviteit van het Nederlandse anti witwasbeleid aanzienlijk verhogen en tegelijkertijd een significante kostenbesparing kunnen opleveren.

Bredere toegankelijkheid

De Nederlandse Makelaardij heeft ernstige bedenkingen bij het voornemen om de toegang tot het register zo beperkt te houden dat de wettelijk omkaderde groep Wwft-instellingen (met uitzondering van het notariaat) daar geen toegang toe krijgt. Zij heeft er begrip voor dat de ministers met het oog op het belang van bescherming van de persoonlijke levenssfeer, geen voorstander zijn van algehele openbaarheid van het register, maar merkt op dat er meer mogelijkheden zijn dan “algehele openbaarheid” en “uitsluitend toegankelijk voor overheden (incl. notariaat)”, zie bijvoorbeeld de initiatiefnota van de Tweede Kamer-leden Gesthuizen en Merkies: “Het centraal aandeelhoudersregister in de strijd tegen witwassen” (34095).

Door de voorgestelde zeer beperkte toegang dreigt de onevenwichtige situatie te ontstaan dat aan een groep beroepsbeoefenaars wettelijke taken worden toebedeeld die in de praktijk niet tot nauwelijks uitvoerbaar zijn omdat de betreffende groep het gebruik wordt ontzegd van het daartoe bedoelde/geschikte instrumentarium. Daarmee zou Nederland het privacy-belang zo zwaar laten wegen dat het daadwerkelijk tegengaan van witwassen resp. het voorkomen van belastingontduiking daar ondergeschikt aan dreigt te worden. De Nederlandse makelaardij kan dat niet rijmen met internationale afspraken in het kader van de zogenoemde Vierde Witwasrichtlijn.

Bijzondere positie niet-publieke meldplichtige instellingen

Op basis van internationale afspraken heeft Nederland een wettelijk omkaderde groep niet-publieke instellingen belast met wettelijke taken. Tegelijkertijd lijkt Nederland zich nauwelijks te bekommeren om de uitvoerbaarheid van dat takenpakket.

Reactie Nederlandse Makelaardij op het voorstel tot Wijziging van de Handelsregisterwet 2007 en het Burgerlijk Wetboek, vervolgbad,

De Nederlandse makelaardij heeft binnen de Commissie Meldplicht (Wwft) een oproep gedaan om -mede met het oog op de zogenoemde vierde ronde van de FATF-evaluatie- aandacht te besteden aan het gebrek aan praktische onderzoeks-instrumenten resp. -bevoegdheden. Desondanks worden de niet-publieke meldplichtige instellingen in de Memorie van Toelichting min of meer over één kam geschoren met het bedrijfsleven in het algemeen. Slechts terloops wordt opgemerkt dat de verstrekking van uittreksels “niet in de plaats treedt van de onderzoeksplicht die instellingen hebben om op grond van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme onderzoek te doen naar de ‘ultimate beneficial owner’”.

Het gebrek aan aandacht voor de bijzondere positie van niet-publieke meldplichtige instellingen roept vragen op. De ministers wekken namelijk aan de ene kant de indruk dat meldplichtige instellingen (particuliere marktpartijen!) ook zonder rechtstreekse toegang tot het Centraal Aandeelhoudersregister effectief “UBO-onderzoeken” etc. kunnen uitvoeren, terwijl ze aan de andere kant uitdrukkelijk de “belangrijke meerwaarde” van het register roemen. Maar waar bestaat die “belangrijke meerwaarde ten opzichte van de huidige situatie” dan eigenlijk uit? Waarom hebben met publieke bevoegdheden beklede partijen behoefte aan een centraal aandeelhoudersregister, als meldplichtige instellingen zonder speciale bevoegdheden geacht worden om zonder zo’n register adequaat uitvoering te kunnen geven aan hun wettelijke taken? En in hoeverre biedt beperkte toegang tot het register waarborgen voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer als de betreffende informatie op andere wijze (ook) betrekkelijk eenvoudig verkrijgbaar is?

In de ogen van de Nederlandse makelaardij komt het toekennen van toegevoegde waarde aan een centraal aandeelhoudersregister voor overheidsinstanties in feite neer op het erkennen dat meldplichtige instellingen op dit moment onvoldoende handvatten hebben voor een adequate uitvoering en naleving van de Wwft. Het kabinet heeft bij herhaling de wens uitgesproken om fraude in het handelsverkeer zo veel mogelijk te voorkomen en zo effectief mogelijk te bestrijden. Toegang voor meldplichtige instellingen tot het Centraal Aandeelhoudersregister zou aan vervulling van deze wens kunnen bijdragen: Meldplichtige instellingen hebben tenslotte -net als opsporingsinstanties- behoefte aan informatie resp. instrumenten om hun wettelijke taak effectief uit te kunnen voeren.

De Nederlandse makelaardij pleit er voor dat meldplichtige instellingen ofwel allemaal toegang tot het register krijgen, ofwel dat –mede gezien de praktische gevolgen van het niet rechtstreeks toegankelijk zijn- de instellingen die geen rechtstreekse toegang krijgen, worden ontheven van verplichtingen als het uitvoeren van “UBO-onderzoeken” etc.

Marktversturende effecten

Last but not least vraagt de Nederlandse makelaardij ook opnieuw aandacht voor eventuele markt(-evenwicht)versturende effecten van het uitsluitend aan één groep meldplichtigen toegang verlenen tot het Centraal Aandeelhoudersregister. Diverse meldplichtige instellingen verrichten activiteiten waarbij op grond van de Wwft een cliëntenonderzoek uitgevoerd moet worden. De betreffende activiteiten zijn vaak niet “instelling-specifiek”. Verschillende instellingen kunnen dus soortgelijke of aanverwante diensten verlenen. Ook vanuit marktordeningsperspectief ligt het dan ook niet voor de hand om de ene meldplichtige instelling wel en de andere(n) niet te laten profiteren van de meerwaarde van het Centraal aandeelhoudersregister.

Voor nadere informatie, vragen en opmerkingen kunt u contact opnemen met:
Kees Vlaanderen, k.vlaanderen@nvm.nl, tel: 030 – 608 51 85